Proba Bacalaureat 2013

Ministerul Educaţiei Naţionale

Centrul Naţional de Evaluare şi Examinare

Examenul de bacalaureat naţional 2013
Proba E. c)
Istorie

Varianta 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocaţională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activităţi extraşcolare, pedagog şcolar; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citiţi, cu atenţie, sursele de mai jos:

A. „Referindu-se la «esenţa prefacerilor revoluţionare», Gh. Gheorghiu-Dej avea să aprecieze [...] că ea constă în «instalarea puterii noi, democrat-populare, deoarece, aşa cum ne învaţă Lenin, problema fundamentală a oricărei revoluţii este problema puterii».

[...] În februarie 1948 [...] s-a constituit partidul unic, sub denumirea de Partidul Muncitoresc Român [...] partid cu rol conducător al vieţii politice, economice, sociale şi culturale a ţării. Iar în aprilie 1948 este adoptată Constituţia Republicii Populare Române, care, în principal, a avut menirea de a reprezenta suportul legal al etatizării ce urma a fi adoptată ulterior şi care, în acel moment, era deja hotărâtă. [...] Odată cu adoptarea Constituţiei din 1948 s-a deschis o nouă etapă în evoluţia economiei româneşti. În ceea ce priveşte structura social-economică a ţării, articolul 5 prevedea că «în Republica Populară Română, mijloacele de producţie aparţin statului, ca bunuri ale întregului popor, sau organizaţiilor cooperative, sau particularilor, persoane fizice şi juridice» [...], iar articolul 10 [...] prevedea că «pot fi făcute exproprieri pentru cauze de utilitate publică»; atunci «când interesul general cere, mijloacele de producţie, băncile şi societăţile de asigurare, care sunt proprietatea particulară a persoanelor fizice sau juridice, pot deveni proprietatea statului, adică bun al poporului în condiţiile prevăzute de lege»".

(M. Mureşan, în *Spectrele lui Dej*)

B. „România se declară republică populară. [...] La 13 aprilie 1948 se adoptă o nouă Constituţie, după modelul Constituţiei staliniste din 1936 [...]. O serie de măsuri în domeniul economic distrug structurile existente. Totul se etatizează. La 11 iunie 1948 sunt naţionalizate principalele întreprinderi industriale, bancare, de transport, de asigurări, fără nicio despăgubire. Ulterior, sunt naţionalizate şi micile întreprinderi. [...] Se trece la planificarea centralizată a volumului producţiei şi a desfacerii mărfurilor. Încep să fie elaborate planuri anuale şi apoi cincinale, foarte încărcate pentru a fi îndeplinite. Totul după model sovietic. În 1949 începe colectivizarea agriculturii, de asemenea forţată [...]. În primii ani de colectivizare, după date oficiale, sunt arestaţi zeci de mii de ţărani pentru refuzul de a se înscrie în gospodăriile colective. [...]

Pe plan politic, sunt desfiinţate toate partidele şi organizaţiile politice, indiferent de ideologia şi atitudinea lor faţă de programul şi ţelul Partidului Muncitoresc Român (făurit în 1948) [...]. P.M.R. este singurul partid admis [...]. Orice opoziţie şi rezistenţă sunt reprimate şi zdrobite fără cruţare. Zeci de mii de oameni, politicieni, ziarişti, militari, avocaţi, clerici [...] sau pur şi simplu persoane care nu erau de acord cu politica partidului unic, toţi sunt arestaţi şi condamnaţi, justiţia fiind complet subordonată politic." (I. Bulei, *O istorie a românilor*)

Pornind de la aceste surse, răspundeţi la următoarele cerinţe:

1. Numiţi conducătorul politic român precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizaţi secolul la care se referă sursa **B**. **2 puncte**
3. Menţionaţi formaţiunea politică şi legea fundamentală a statului român la care se referă atât sursa **A**, cât şi sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieţi, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susţine că impunerea regimului comunist determină opoziţia mai multor categorii din societatea românească. **3 puncte**
5. Scrieţi, pe foaia de examen, două informaţii aflate într-o relaţie cauză-efect, selectate din sursa **A**. **7 puncte**
6. Prezentaţi două acţiuni desfăşurate de România în perioada naţional-comunismului, în relaţiile internaţionale din cadrul „Războiului Rece". **6 puncte**
7. Menţionaţi o caracteristică a disidenţei anticomuniste din România în perioada naţional-comunismului. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Citiţi, cu atenţie, sursa de mai jos:

„După mărturia adversarilor, care aveau tot interesul să exagereze cifra celor învinşi, Ştefan [cel Mare] a avut «circa 20 000 de oameni». Totuşi, el a fost cel care a atacat primul, în după-amiaza zilei de 26 iulie izbutind, la un moment dat, să respingă avangarda condusă de Soliman [...]. A urmat apoi atacul turcilor condus de însuşi [sultanul] Mahomed [...] şi siliră pe Ştefan să se retragă. Au căzut, cu spada în mână, în acest loc, care de atunci s-a numit Războieni, mulţi dintre dregătorii şi curtenii Moldovei. [...]

După biruinţă, sultanul se îndreptă spre Suceava. Oraşul fu ars, dar cetatea [...] a rezistat. Nici Hotinul [...] nici Neamţul [...] n-au putut fi luate. [...] Cât despre Chilia şi Cetatea Albă, se pare că turcii nici n-au mai îndrăznit un asediu, deoarece puternica flotă pregătită în acest scop a fost distrusă de o furtună pe Marea Neagră. Prin urmare niciuna din cetăţile însemnate ale Moldovei nu putuseră fi cucerite. [...] Sultanul, fără să fi realizat unul măcar din scopurile ce-şi fixase, adică înlăturarea [domnitorului], supunerea ţării şi anexarea Chiliei şi Cetăţii Albe, fu nevoit să dea semnul retragerii. Care retragere a semănat mai mult cu o fugă, deoarece distanţa până la Dunăre a fost parcursă în trei zile, iar o sumă de tunuri au fost abandonate, după cum ne arată o mărturie contemporană. O altă mărturie - cronica moldo-germană - afirma că Ştefan a izbutit, după Războieni, să-şi refacă oastea «ca la 16 000 de oameni» şi că armata lui Mahomed a pierdut, în timpul retragerii, «mulţi luptători».

[...] După retragerea armatei turceşti, Ştefan, pe de o parte, oastea ungară, care ajunsese prea târziu spre a se mai lupta cu Mahomed, pe de alta, intrară în Muntenia şi izgoniră pe Laiotă, punând în locul lui pe *Vlad Ţepeş* (16 noiembrie 1476)."

(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Istoria Românilor*)

Pornind de la această sursă, răspundeţi la următoarele cerinţe:

1. Numiţi domnitorul Moldovei precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizaţi, pe baza sursei date, o informaţie referitoare la acţiunile domnitorului în bătălia de la Războieni. **2 puncte**
3. Menţionaţi două cetăţi ale Moldovei la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menţionaţi, din sursa dată, două informaţii referitoare la situaţia din Muntenia. **6 puncte**
5. Formulaţi, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la acţiunile desfăşurate de otomani, după bătălia de la Războieni, susţinându-l cu două informaţii selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentaţi, printr-un fapt istoric relevant, afirmaţia conform căreia reprezentantul unei instituţii centrale din spaţiul românesc se implică, prin diplomaţie, în relaţiile internaţionale din secolul al XV-lea. (Se punctează pertinenţa argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv a conectorilor care exprimă cauzalitatea şi concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Elaboraţi, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluţia statului român din a doua jumătate a secolului al XIX-lea şi din prima jumătate a secolului al XX-lea, având în vedere:

- prezentarea unui fapt istoric desfăşurat în spaţiul românesc, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în scopul formării statului român modern;
- menţionarea a două fapte istorice prin care România participă la „criza orientală" din a doua jumătate a secolului al XIX-lea;
- menţionarea a două acţiuni referitoare la atitudinea României faţă de una dintre marile alianţe de la începutul secolului al XX-lea;
- precizarea unei acţiuni prin care se formează România Mare;
- formularea unui punct de vedere referitor la importanţa constituirii României Mari pentru evoluţia democraţiei în statul român şi susţinerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează şi utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidenţierea **relaţiei cauză-efect**, susţinerea unui punct de vedere cu **argumente istorice** (pertinenţa argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv a conectorilor care exprimă cauzalitatea şi concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice şi **încadrarea** eseului în limita de spaţiu precizată.

Examenul de bacalaureat național 2013
Proba E. c)
Istorie

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

Varianta 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocaţională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activităţi extraşcolare, pedagog şcolar; - profil teologic, toate specializările.

- **Se punctează oricare alte modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracţiuni de punct.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.**

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

1. **2 puncte** pentru numirea conducătorului politic român precizat în sursa **A**
2. **2 puncte** pentru precizarea secolului la care se referă sursa **B**
3. **câte 3 puncte** pentru menționarea formațiunii politice şi a legii fundamentale a statului român la care se referă atât sursa **A**, cât şi sursa **B** **(3px2=6p)**
4. **3 puncte** pentru scrierea, pe foaia de examen, a literei **B**, corespunzătoare sursei care susţine că impunerea regimului comunist determină opoziţia mai multor categorii din societatea românească
5. **7 puncte** pentru scrierea, pe foaia de examen, a oricăror două informaţii aflate într-o relaţie cauză-efect, selectate din sursa **A**
6. **- câte 1 punct** pentru menţionarea oricăror două acţiuni desfăşurate de România în perioada naţional-comunismului, în relaţiile internaţionale din cadrul „Războiului Rece" **(1px2=2p)**
   - câte 2 puncte pentru prezentarea fiecăreia dintre acțiunile menţionate **(2px2=4p)**
7. **4 puncte** pentru menţionarea oricărei caracteristici a disidenţei anticomuniste din România în perioada naţional-comunismului

SUBIECTUL al II - lea **(30 de puncte)**

1. **2 puncte** pentru numirea domnitorului Moldovei precizat în sursa dată
2. **2 puncte** pentru precizarea, pe baza sursei date, a oricărei informaţii referitoare la acțiunile domnitorului în bătălia de la Războieni
3. **câte 3 puncte** pentru menţionarea oricăror două cetăţi ale Moldovei la care se referă sursa dată **(3px2=6p)**
4. **câte 3 puncte** pentru menţionarea, din sursa dată, a oricăror două informaţii referitoare la situația din Muntenia **(3px2=6p)**
5. **- 4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la acțiunile desfășurate de otomani, după bătălia de la Războieni
   - câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informaţii care susţin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
6. **- 1 punct** pentru pertinenţa argumentării afirmaţiei conform căreia reprezentantul unei instituţii centrale din spaţiul românesc se implică, prin diplomaţie, în relaţiile internaţionale din secolul al XV-lea
   - 2 puncte pentru selectarea oricărui fapt istoric relevant care susţine afirmaţia dată
   - 1 punct pentru utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.), respectiv a conectorilor care exprimă concluzia (*aşadar, ca urmare* etc.)

SUBIECTUL al III - lea **(30 de puncte)**

Informaţia istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru menţionarea oricărui fapt istoric desfăşurat în spaţiul românesc, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în scopul formării statului român modern
  3 puncte pentru prezentarea coerentă a faptului istoric menţionat, prin evidenţierea relaţiei istorice de cauzalitate şi utilizarea unui exemplu/ a unei caracteristici
  1 punct pentru utilizarea **doar** a unui exemplu/ a unei caracteristici referitoare la faptul istoric menţionat
- **câte 3 puncte** pentru menţionarea oricăror două fapte istorice prin care România participă la „criza orientală" din a doua jumătate a secolului al XIX-lea **(3px2=6p)**
- **câte 3 puncte** pentru menţionarea oricăror două acţiuni referitoare la atitudinea României faţă de una dintre marile alianţe de la începutul secolului al XX-lea **(3px2=6p)**
- **2 puncte** pentru precizarea oricărei acţiuni prin care se formează România Mare
- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la importanţa constituirii României Mari pentru evoluţia democraţiei în statul român
  1 punct pentru pertinenţa argumentării punctului de vedere formulat
  2 puncte pentru selectarea oricărui fapt istoric relevant care susţine punctul de vedere formulat
  1 punct pentru utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.), respectiv, concluzia (*aşadar, ca urmare* etc.)

Ordonarea şi exprimarea ideilor menţionate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
  1 punct pentru utilizarea parţială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea textului** (introducere - cuprins - concluzii)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/ logice** a faptelor istorice
  1 punct pentru respectarea parţială a succesiunii cronologice/ logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spaţiu**